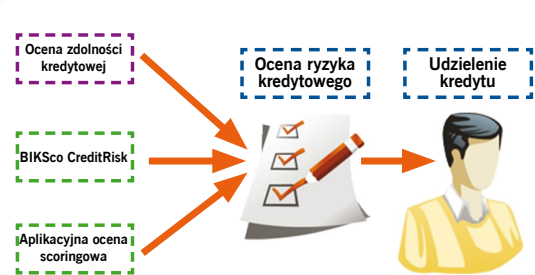

W związku z tym ocena punktowa stała się powszechnie stosowanym narzędziem w zarządzaniu ryzykiem kredytowym klientów.

Zakres oceny ryzyka kredytowego klienta

Scoring klienta wraz z jego oceną zdolności kredytowej wpływa na decyzję banku, czy klient otrzyma kredyt czy też nie. Dlatego informacja o tym, co determinuje wysokość oceny scoringowej jest istotna, zwłaszcza z punktu widzenia klientów. Istniejące modele scoringowe różnią się od siebie zakresem cech branych pod uwagę przy ocenie wiarygodności klienta.

Jakie kategorie informacji zawiera scoring BIK?

Szczegółowe informacje dotyczące formuły matematycznej, służącej do obliczenia modeli scoringowych banków, jak i biur kredytowych, stanowią tajemnicę tych instytucji. Można jednak wskazać pewne kategorie informacji, które mają istotny wpływ na ocenę scoringową.

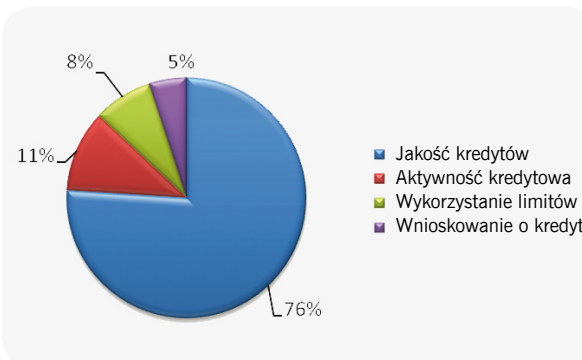
Dane te można ująć w cztery kategorie informacji:

- jakość kredytów – informacje m.in. o występujących opóźnieniach w spłacie kredytów, kwotach zaległości, występujących procesach windykacji, egzekucji;
- aktywność kredytowa – informacje dotyczące długości historii kredytowej klienta, liczby i rodzajów posiadanych kredytów oraz kwot kredytów;
- wykorzystanie limitów kredytowych – informacje dotyczące stopnia wykorzystania przez klienta limitów kredytowych,
- wnioskowanie o kredyt – informacje dotyczące występowania klienta o kredyt.

Jaki jest rozkład poszczególnych kategorii informacji w ocenie scoringowej BIK?

Podstawą naliczenia oceny scoringowej są informacje ze wszystkich powyższych kategorii, przy czym informacje te analizowane są łącznie (z uwzględnieniem ich wzajemnej relacji). Dlatego, na ogólnym poziomie, niemożliwe jest precyzyjne określenie wpływu poszczególnych cech modelu scoringowego na ocenę scoringową. Możliwe jest natomiast określenie przybliżonego udziału poszczególnych kategorii informacji w ocenie scoringowej. W przypadku modelu scoringowego BIK udział ten przedstawia poniższy wykres.

Udział poszczególnych kategorii informacji w ocenie scoringowej BIK

Można także wskazać w sposób przybliżony kierunek działania poszczególnych kategorii informacji na ocenę scoringową.

Kategorie informacji:

Jakość kredytów – terminowe spłacanie kredytów powoduje wzrost oceny scoringowej. Opóźnienia w spłacie kredytów powodują znaczne obniżenie wartości oceny scoringowej.

Aktywność kredytowa – długa historia kredytowa dobrze spłacanych rachunków, to wyższa ocena scoringowa, a zatem niższe ryzyko kredytowe związane z klientem.

Otwarcie wielu nowych rachunków w krótkim czasie powoduje wzrost ryzyka kredytowego klienta zwłaszcza w sytuacji, kiedy klient nie ma jeszcze długiej historii kredytowej.

Wykorzystanie limitów kredytowych – wysokie wykorzystanie limitów kredytowych generuje wyższe ryzyko kredytowe, a zatem obniża ocenę scoringową. Niskie wykorzystanie limitów generuje niższe ryzyko kredytowe, a zatem zwiększa ocenę scoringową.

Wnioskowanie o kredyty – wielokrotne występowanie o kredyt w krótkim okresie generuje wyższe ryzyko kredytowe, a zatem obniża ocenę scoringową. Niezbyt częste wnioskowanie o kredyt w krótkim okresie generuje niższe ryzyko kredytowe, a zatem zwiększa ocenę scoringową.

W wyniku oceny modelem scoringowym wszystkich informacji (wymaganych przez ten model) opisujących historię kredytową klienta, otrzymujemy ocenę scoringową, która wyraża ryzyko, że klient będzie miał poważne problemy ze spłatą kredytów. Poziom tego ryzyka nie jest stały. Zmienia się on m.in. na skutek:

- upływu czasu (odległe zdarzenia kredytowe klienta mają mniejszy wpływ na ocenę scoringową),
- zmiany podejścia klienta do obsługi kredytów,
- zmiany zapotrzebowania klienta na zewnętrzne finansowanie,
- niekorzystnych zmian warunków makroekonomicznych.

Co może wpływać na wartość scoringu BIK?

Źródłem spadku wartości ocen scoringowych są przede wszystkim pojawiające się coraz częściej niewielkie opóźnienia w spłacie zobowiązań oraz częstsze niż we wcześniejszych okresach występowanie klientów o nowe kredyty. Jak pokazują analizy, kłopoty te są wiodącym zwiastunem późniejszych, dużych problemów ze spłatą zobowiązań kredytowych.

Co jeszcze warto wiedzieć o scoringu?

Jako pierwsze scoring zastosowały w latach trzydziestych amerykańskie firmy zajmujące się sprzedażą wysyłkową. Dynamiczny rozwój rynku kart kredytowych w latach sześćdziesiątych spowodował upowszechnienie scoringu w Stanach Zjednoczonych. W krajach Europy Zachodniej scoring wykorzystywany jest przez banki od końca lat siedemdziesiątych ubiegłego wieku. Scoring był i jest stosowany nie tylko przez banki, lecz także przez emitentów różnego rodzaju kart: kredytowych, klubowych, podróży. Podobne metody wykorzystywane są ponadto w marketingu i ubezpieczeniach, a nawet w diagnostyce medycznej.

Dlaczego scoring ma sens?

Podobne zależności dotyczące określenia ryzyka są powszechnie znane i wykorzystywane w innych dziedzinach, np. w ubezpieczeniach. Liczne badania pokazały, że młodzi kierowcy stosunkowo częściej powodują wypadki niż starsi, czyli prawdopodobieństwo wypadku – a zatem również ryzyko dla firmy ubezpieczeniowej – zależy od wieku kierowcy. Dlatego firmy ubezpieczeniowe zwykle stosują tzw. zwyżki za młody wiek, co oznacza, że młodzi kierowcy muszą płacić wyższe składki za ubezpieczenie OC. Z kolei osoby, które mogą pochwalić się bezwypadkową jazdą w ostatnich latach, z dużym prawdopodobieństwem nie spowodują wypadku również w najbliższym czasie i dlatego mogą liczyć na zniżki za bezszkodowość.

Podobnie istnieje duża szansa, że osoby, które dotychczas terminowo spłacały swoje kredyty, będą dalej prawidłowo obsługiwać swoje zobowiązania. Należy jednak pamiętać, że w przypadku oceny punktowej zależności są wielowymiarowe - analizie poddawane są różne informacje dotyczące klienta.

Jakie oceny dostają Polacy?

Średni wynik oceny scoringowej BIK wynosi 528,8 punktów. Ponad połowa klientów, którzy otrzymują ocenę punktową, zdobywa między 516 a 569 punktów, a nieco ponad 3 proc. uzyskuje ponad 600 punktów. Najniższe (<= 299) oceny otrzymuje jedynie około 0,5 proc. klientów.

Wszystko, co należy wiedzieć o ocenie punktowej BIK

BIURO INFORMACJI KREDYTOWEJ